

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ „ 4.50
za četrt leta 1.50; „ „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbo brez priložene naročilnice se upravnistvo ne odzira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic. Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije se proste poštnine.

Vojak in kristijan.

Pod tem naslovom objavil je ugledni vojaški list „Die Reichswehr“ naslednji članek:

Lepa in posnemanja vredna je v nemški armadi navada, da posebnim načinom slave čin prisega v vojsko uvrščenih novincev. Mladi mož, ki stopi v vojaške vrste, da zadosti svoji vojni dolžnosti, zadobi takoj pri začetku svojega novega življenja globok in trajen vtis o važnosti vojaškega stanu in njega velikih dolžnostih. Besede, ki jih govori v vsakej garniziji o priliki tega slovesnega čina najvišji poveljnik, najdejo v prsih novincev plodovita tla, začno kaliti in se razvijati in donašajo krasen dvojni sad: vojaške pokorščine in krščanske ponižnosti.

Tudi takrat vršila se je v Berlinu prisega novincev gardnega kora v navzočnosti najvišjega vojnega poveljnika: nemškega cesarja samega. Besede, koje je spregovoril mladi vladar do svojih mladih vojakov, zaslužijo, da jih cenijo in uvažujejo tudi preko meje nemškega cesarstva. Povdarjajoč mirni vnanji položaj, opozarjal je na notranjega sovražnika — na socializem; naglašal je, da tega nasprotnika je mogoče premagati le na podlagi krščanstva. Nikdo ni dober vojak, ako ni tudi dober kristijan. Zato pa morajo vojaki istotako, kakor so prisegli zvestobo njemu, cesarju, kot posvetnemu vladarju, ostati zvesti tudi nebeškemu vladarju in izveličarju. Zlat nauk je to, ki tiči v besedah cesarja Viljema, nauk ta je upravičeno važnosti, kakor so postali v obče nevarni nauki socializma. Uprav armade, v katerih disciplini in brezpogojni zanesljivosti ne tiči le moč držav v obrambo proti vnanjim sovražnikom, ampak ki varujejo tudi notranji mir in red — armade same moramo v prvi vrsti obvarovati pred strupom socialistiških nauk. Vojška strogost sama more v tem pogledu doseči le pol uspeha, kajti duh nezado-

voljnosti in upora, kakoršnega širijo socialisti, vriva se tudi pri zaprtih durih, skozi vsako luknjico in razpoko, in okuža duh in srce, ako ta dva nista tako silna, da bi se uprla skušnjavi. Okrepčati ja more jedino odgoja v božjem strahu — vera. Tako je razumeti besede nemškega cesarja, da dober vojak bodi tudi dober kristijan.

Mi živimo v dobi, koja nam zori prečuden sad one liberalne doktrine, ki pričakuje srečo človeštva le od takozvane „prosvete“ in ki zaničljivo sodi o važnosti vere za odgojo. Mladina, došla iz te šole, stopila je v dobo moštva in vrtili jej je nje vojno dolžnost; ker se jej pa je vera predavala le kot predmet, a se ni gledalo na to, da se neizbrisljivo vtrdi v otroškem srcu, prevlada znanstvena poluizobraženost pravi razvoj srca. Zato pa novinci, vstopivši v vojsko, nemajo zadostno odporne sile proti moralnemu okuženju. Uprav ta nevarnost postala je toli silna in intenzivna, da vrti in suče mladega moža, kakor bilko, stoječo na vetru. Na jedni strani je torej zmanjšana odporna sila, na drugi strani pa povečana nevarnost — kako naj bi to ne vzbujalo težkih skrbi? Popolnjevanje oboroženja in širjenja se vojaška izobrazba omejujeta itak v zgojjo pri mladem vojaku in bolj nego kedaj treba je postaviti vojaško vzgojo na podlago morale in vere, katero podlago pa mora novinec, uvrščen v vojaške, že saboj prinesiti. Ako vidimo, da je „prosvetna“ šola, koja je vero potisnila do nižave učnega predmeta, to podlago skrčila do najnižjih mej; ako v dobi vojaške službe ni mogoče zvravnati ta pomisleka vredni etični deficit; in ako narašča potreba, računati, da je moralna opora vojaku neizogibno preduslovje za zanesljivo spolnjevanje svojih dolžnosti v skušnjavah miru in nadlogah vojske: nastane samo po sebi vprašanje, ne slone-li vse silne priprave za vojsko na krivih sklepih?

Pomembne besede, katere je izgovoril zaveznik našega cesarja, nemški cesar, do novincev gardnega kora, odmevajo živo v nas, ker se dotikajo predmeta, kateremu bi morali tudi v naši vojski obračati posebno pozornost svojo. Morda nikdar še ni bilo tako resnično, kakor je danes, da dober vojak bodi tudi dober kristijan; to je: mož, kateremu je nezrušljivo versko prepričanje močna нравna opora proti raznim skušnjavam. Kajti še nikdar niso se te skušnjave tako vsiljevale onemu stanu, koji naj stoji nedotakljiv in trden kot skala v viharju socialnega vrvenja.

Slovenskim delavcem.

III.

V Rim, pravi znani pregovor, vedejo ali peljejo razni poti; kdor torej hoče priti v Rim, utegne si izbrati to ali ono pot: glavno je, da potnik pri tem ne pozabi svojega cilja, naj se mu bliža že po ravni črti ali pa po ovinkih. Tudi delavci se utegnejo bližati svojemu glavnemu cilju po različnih potih; bistveno ostane vedno to, da nikdar ne pozabijo tega cilja. Ta glavni cilj, kakor smo pokazali zadnjič, je v tem, da se trud ali delo delavskega stanu odškoduje kar možno v popolni meri. Rekli smo tudi, da ta cilj ostane na stoletja samo uzor ali idejal delavskega stanu, to pa zato, ker bo potreba poprej mnogo bojev, se ve da zakonitim potom, potem mnogo mnogo sprememb v človeški družbi, predno bo možno doseči v bitstvu ta prvi in glavni cilj. V zvezi ali vtrč s temi spremembami se bode delavski stan v najširšem pomenu te besede bližal temu cilju.

V delavskem stanu so tu pa tam bistre glavičice; ako poznajo glavni cilj, znajo kmalu razsoditi, ali je kaka namera, kaka naredba ali kaka družba taka, da pribli-

žuje ali je sposobna približevati delavski stanu k temu, da bi se mu delo njegovo odškodovalo boljše, nego doslej.

Vsakatero združevanje, ki ne vede do tega cilja je manjše vrednosti za delavski stan, in to si je treba posebno zapomniti. Sovražniki delavskega stanu so si izmislili že take programe, take namere za združevanje, ki merijo naravnost na to, da bi se po njih delavci oddaljevali ali celo zavirali v približevanju k glavnemu cilju. Veliko zaslugu imajo oni, ki zasledijo take zanjke, ki se stavljajo delavskemu stanu. Ako zapazijo slovanski ali slovenski delavci stranke s takimi namerami, naj se jih ogibljuje z vso odločnostjo in dosledno vstrajnostjo.

Pri tem je potreba v obče opomniti, da se ravno agitatorji židovskega rodu posebno radi mešajo med delavce, hrepené v njih društvih priti do časti predsedništva, odbornišva in med delavci v obče do častij voditeljskih. Ti agitatorji navidezno delajo za delavski stan, govoré ognjevitó v delavskih društvih, napravljajo programe, hodijo od kraja do kraja, iz mesta v mesto ter kažejo, kakor da bi se z vso preverjenostjo vneli za zboljšanje delavskega stanu. Če tudi utegne kak tak agitator biti kratkoviden ali celo naklonjen delavskemu stanu, je vendar že naprej sumljiv, in je boljše za delavce in njih društva, ako so nad vse previdni nasproti takim agitatorjem. Kajti, če tudi morda sami niso hudobni ali sovražniki delavskega stanu, je pomisliti, da jih pošiljajo židovska kapitalistična društva med delavce; kakor je znano, imajo pa taka židovska društva sama posebne namere, s katerimi bi židovski kapitalisti radi še nadalje pritiskali delavce s tlačanjem in zniževanjem odškodnine za njih delo.

Zaradi previdnosti je torej boljše, da se delavci izogibljuje židovskih agitatorjev. Tudi oni židje, ki se proslavljajo kot veliki socialisti, kot velezaslužni prijatelji

PODLISTEK.

Sobotno pismo.

Gospod urednik!

Post tot discrimina rerum, tedaj, — zopet sobotno pismo! Lep kvantum snega palo je že med tem časom, odkar ste zadnje sobotno pismo prejeli, a nič za to, in tudi nikarte — „brumdati“; snega kvantum ta je že zginil, in ž njim zginil je tudi kvantum moje — lenobe, katere me je bila tako objela, da sem ji kar „v naročji zaspal, liki truden — slov. poslanec, ki dela zoper narod „na — katoliški podlagi“ (kaj pak!), a za narod pa nič; o j h u m b u g in ti slovenska lenoba, da bi te že vrag s snegom zamel in — zakidal!

Post tot discrimina rerum tedaj, zopet sobotno pismo. Gospod urednik, tvarine (ali če hočete: materijala), je zadnje čase za slovenskega listkarja več ko dovolj, ali kam ž njo?! Povem Vam: smilite se mi vi Primorski Slovenci, vi mejna straža na obalah adrijanskih, ki noč in dan čuvate oprezno zaklade Slovanstva, da jih ne razbije valovje odurnega in oholega italijanstva, a — usmiljenja vredni smo, seveda nekaj manj, tudi — Kranjski Slovenci!

... Če ne bode te politično-jesenske megle, ki se vlačijo zadnji čas po glavah nekaterih narodnih mož (?) in vodij, že kmalu konec — boljše bilo bi, da jih prej ko more zamete burja s snegom, ali pa da jih pomori čisto navadna slana!

Nu, pa vsaj je mlad zarod za njimi; kar bodo onemogli stari zagrešili, popraviti bode pač mlajšim, če hočemo, da ne bode par tisoč kranjskih nemškutarjev in Kočevskih Nemcev več patentov in pravice uživalo nego 95⁰/₀ Slovencev! Pa o tej slovensko-politični jeseni za danes dovolj!

Zdaj, ko Vam pišem to pismo, pripravlja se vreme baš k drugi izdaji letošnjega snega, a nekaj mora biti pač v zraku, da to „izdajo“ zadržuje; in dočim jeden star možak trdi, da ga še ne bo tako hitro tega snega, trdi zopet drug, da bo kmalu, in zdaj naj človek ugiba, na koga naj bi se bolj zanesel: ali na stare ljudi, ali na — barometer. Jaz trdim, da ni nobenemu dosti verjeti. Pa ne samo glede zimskega vremena, nego tudi glede — našega naučnega ministra Gautscha ali pa pravosodnega ministra Schönborna ne verjel bi jaz nikomur, če bi tudi trdil kdo, da bosta „šla“ kmalu, ker tako naiven sploh nisem! A čas bi bil, da bi „šla“ ta dva kavalirska moža, kajti meni že njuni imeni

ne ugajati, kamo li njih melodija, ki jo igrata na svoji vijolini; a kaj: kogar Bog ljubi, ga tepe, če ne z drugo šibo, pa s tako, kakor sta ta dva ministerska moža, in tu smo v prvi vrsti prizadeti — Slovenci, a — z ad et i smo po njih — dostikrat!... Pa — bodimo Slovenci zadovoljni, da — živimo! Je res tako! Dobro se nam itak godi, ko bi se nam bolje bilo bi za nas — slabše! Vsaj potem bili bi še bolj nehvaležni, nego smo zdaj!... Kar bi nam nemara škodovalo!

Moj prijatelj Matevž v Begunjah pri C... i je pa v jednom oziru ves drug mož. Dočim je okolu osem let zdravil svojim bližnjim kot dober kristjan dušne in telesne rane, in prejemal zato le hvaležne tihe zdihljeje, prenašal je tiho nevoščljivost taci, ki so mu zavidali njega rajsko življenje!... Le ko je šla „contra — deputacija“ k ekscelenci tožit ga, da je orel, ki jagnjeta krade, — češ, da naj ga ekscelencia odstrani, tedaj so mu jeli se lasje ježiti in šel se je pritožiti k prijatelju Francetu v C.; ta pa ga je tolažil: „Kaj bodo ti o... berači k... e predstavljali!“ A, to ni nič pomagalo, kajti, ko je šla zopet „pro-deputacija“ k ekscelenci, so se ji vrata pokazala, zbog česar bode moral prijatelj moj Matevž zapustiti

svoj drag mu kraj, ter iti v podnožje Kamniških planin, kjer si bo z gorenjskim zrakom hladil razburjene živce, a — c... i berači pa bodo še ostali, ne sicer berači, pač pa svoji gospodje, pa peli bodo tudi n. pr. vsaj tako:

Hali, haló, —

Matevž pa več ne bo!...

— — —

G a d o b e r.

Iz vojaškega življenja.

(Dalje.)

Po kratkem prehodu prišla sva do velike sobe, na čegar vratih bila je številka 4. V sobi bilo je več ljudi; nekateri so ležali na posteljah ter pušili iz velikih porcelank, zopet drugi čistili so si obleko; dvojica stala je pri postelji ter suvala z neko palčico v puškino cev. Vodnik moj odkaže mi posteljo, koja mi bode pomočnica v žalostnih urah. Seznanim se brž s človekom, čegar postelja bila je najbližnja moji. Povedal mi je, da ga za Tomaža kličejo in za Bitenca zapišejo, da je pri sv. Lampertu doma. Sprijaznim se z njim, ker se ni tako zadiral, kakor oni, s kojimi sem prej kaj govoril. Kaj sem hotel

delavskega stanu, niso vredni te časti in slave od delavske strani. Delavci naj si zapomnijo, da tako proslavljanje prihaja od židovske kritike, iz srede židovskih časnikov. Saj je morda že tudi delavecem znano, da dandanes imajo časopise in časnike z večine Židje v svoji oblasti in svojih rokah; kar koli je židovskega, hvalijo po teh novinah. Prišlo je že takó daleč, da ne velja noben učenjak, noben umetnik, noben državnik in ljudski zastopnik nič, ako se ne prišteva židovski liberalni stranki, ako se ne uklanja židovskim novinam in klikam. Torej je umeti, da židovski časopisi prezirajo še takó dobre knjige in nauke, ako jih ne podaje kak Žid ali židovski pristaš. Dobrih in pravih naukov pa delavci tudi zato ne zvedó, ker pravi nauki, ki bi bili koristni delavcem, niso po godu židovsko-kapitalistični stranki.

Delavcem so se posebno nalagali, kakor da bi bila n. pr. židovska prijatelj in agitatorja Marx (Marks) in Lassalle jako zaslužna prijatelja delavskega stanu. V resnici pa sta oba slabo posnemala, kar sta videla drugod. Marx je posnemal nekdanjo judovsko državo in je v poslednjem cilju nasvetoval nekaj takega, vsled česar bi vsaka država, ki bi ga poslušala, zagreševala se s plenom ali ropom, ki bi ga izvrševala v različnih dobah in obdobjih. Imel je popolnoma nejasne pojme o kapitalu in delu, in njegovo teorijo in njegove nauke je dozorela socialna ekonomija obsodila in zavrgla že pred 20 leti. Kar se dostaja pa Lassalle, je bil sam v moralnem pogledu malovreden človek, in vse, kar je nasvetoval za delavce, je bil samo pokvarjen posnetek plemenitega Francoškega socialista L. Blanca.

Blanc je imel pred očmi ne samo telesne, ampak tudi duševne, v obče prave človeške potrebe delavskega stanu, v tem ko sta Marx in Lassalle popolnoma prezirala duševno stran. Ravno to pa, da bi ostali delavci vsekdar pri telesnem delu ter se tako zanemarjali v duševnem pogledu, ugaja kapitalistični stranki židovski. Torej nimata Marx in Lassalle zaslug za delavce, pač pa za židovsko kapitalistično stranko, in ona potem takem dobro vé, kaj dela, ko daje po svojih novinah in svojih agitatorjih proslavljati Marxa in Lassalle. Ako že hočejo delavci slaviti koga, naj priporočajo svojim voditejem, da jih poučé pred vsem o tem, kar uči v svojih spisih uže umrli Amerikaneec Carey, pravi duševni velikan, ali v obče kak veliki pisatelj, ki ni židovskega rodu. Plemeniti socialisti in delavski prijatelji so bili v največem številu med Francozi, in so ti zapustili tudi premišljevanja vredne

tam početi? Razgovarjati se vedno s tovarišem svojim nisem hotel, ker sem videl, da ima drugo delo. Z onimi, ki so lenobo pasli ter po posteljah ležali, nesim se drzniti govoriti, ker so me vsi tako gledali kakor medveda.

Brž zavijem božje dari in grem spe s prijateljem svojim v sobo. Kar začujem vriskanje na ulici in zapazim fante, kateri jo režejo proti kasarni. Med njimi zapazil sem tudi Ščetinčkovega Luko. V pozdrav pričenem tudi jaz skozi okno gledaje vriskati ter majati z roko prihajajočemu Luku. Brž pristopi nek vojak k meni in me sune pod rebra, kričaje, naj se tako ne derem. Kmalu so vsi v naše sobi. Pozdraviva se z Lukom; na moje vprašanje, kje se je toliko časa držal, pove mi, da so se vsi fantje sešli pri Erlinci, da so tam malo peli, pili in se tako zakasnili. Ne vem kako bo, rečem jaz; meni so že davi pretili, da me vtaknejo v arest, ko sem bil vendar tako zgodaj tukaj, da so še le vstajali. Povem mu tudi, da smo že pokosili in da znajo še precej dobro kuhati. Kmalu na to pride oni vojak, kateri je meni zbiral vojaške reči, ter zapove, da naj idejo vsi novodošli z njim. Jezen bil je kakor gad. Saj se mi je zdelo, da se jim ne izteče prav dobro.

(Dalje prih.)

spise; taki prijatelji so v obče med romanskimi, germanskimi in slovanskimi narodi, sosebno tudi ruskim. Samo med Židi jih ni možno zaslediti, kar pa ni čudno, ako pomislimo, da oni nimajo ne volje, ne sposobnosti zató.

Te opomnje so splošnega pomena za delavski stan in so potrebne za slovanske in slovenske delavce, katerim doslej ponajveč s tujega prenašajo socialistične in delavske nauke. Naši delavci so toliko nadarjeni, da že iz samih glavnih načel in navodil utegnejo razsoditi, kakó se jim je vesti, da je ne zabredejo ter zagreše tega, kar je za ves delavski stan glavna stvar.

Vendar pa hočemo v naslednjem odstavku naznačiti še nekatere posebne vodilne misli.

Delavski prijatelj.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Posledice glasovanja o predlogi glede deželne kulture v deželnem zboru Češkem, odnosno prepričanju, da ni upanja, da bi se vsprejela češko-nemška sprava, se že kažejo: klub nemških poslancev sklenil je, da z ozirom na okolnost, da je češko-nemška sprava toliko kakor pokopana, ne more Nemcem priporočati se udeležiti deželne razstave. S tem je odpadel pogoj udeležanju razstave. Klub sicer obžaluje, da je tako daleč prišlo, ali od svoje zahteve, da se izvršijo dunajske punkcije, ne more odstopiti. Nemški člani odbora za deželno razstavo so že prijavili svoj izstop. Rečeni odbor vzel je to izjavo z obžalovanjem na znanje, zajedno pa sklenil, da hoče, ne glede na politično in jednostransko narodno pomisleke pospeševati delo za razstavo, držeč se načela, kojemu so Nemci sami pritrčili.

Kako so si Nemci mislili to spravo, kaže naslednje. Dr. Mattuš — jeden najvernejših zagovornikov te sprave — predlagal je dne 26. t. m. v deželnem zboru, da morajo biti predsednik in oba podpredsednika zmožni obeh deželnih jezikov. Predlog je bil tudi vsprejet. Ali sedaj je ogenj v strehi. Nemci ropočejo trdeč, da tem načinom bi bili oni izključeni od imenovanih mest. Zakaj bi bili neki izključeni?! Vsak pameten človek bode vprašal: ako se Čehi uče nemškemu jeziku, zakaj bi se Nemci ne učili češkemu?! Vidi se, kako jednostranske so dunajske punkcije in kako jednostransko si Nemci tolmačijo to spravo.

Dozdeva se, da se Rusini in Poljaki drug drugemu nekoliko bližajo. Nedavno sta prvaka Rusinov Romančuk in Siczynski v deželnem zboru Gališkem razvijala svoj program, kateremu so Poljaki kolikor-toliko pritrčili. Namestnik in poročevalec budgetnega odseka, Bilinski, hvalila sta zmerno postopanje Rusinov. Namestnik je rekel, da vlada hoče podpirati opravičene želje Rusinov, poslednji pa se je izjavil, da Poljaki z veseljem vzamo naznanje pomirljive enunciacije rusinskih vodij. Še istega večera sklenila je šolska komisija, da se uvede utrakvizem v vsa učiteljska odgojevališča. Ali je res Poljakom resna volja do sprave, pokazala bode bodočnost. Mi sumimo, da je Poljake goli strah primoral, da se kažejo nekoliko pomirljiveje. Ustrašili so se, ker se širi govorica, da se vlada postranski pogaja z Rusini. Ako bi prišlo do sporazumljenja mej vlado in Rusini, izgubili bi Poljaki izvestno mnogo mandatov. To pa bi jim bilo na veliko škodo, kajti potem ne bi mogli tako absolutno gospodovati v državnem zboru, kakor gospodujejo sedaj. Vest o pogajanju mej vlado in Rusini se je sicer dementovala, ali nekaj mora vendarle biti na tem, kajti „Gazeta Narodowa“ celo trdi, da so se obravnavanja razširila

tudi na Bukovino. „Červenaja Rus“ meni, da se sedanji namestnik hoče iznebiti dosedanje poljske postranske vlade.

Naučni minister je dovolil, da se župnija Velehradska izroči oo. jezuitom.

Vnanje države.

Srbskeje skupštini predložila je večina svoj adresni načrt, liberalna manjšina pa svojega. V načrtu večine čitamo, da skupštino navdaja s posebnim zadovoljstvom zatrdilo o ugodnih odnosih do vseh držav, ker v svesti si je, kake važnosti da so dobri odnosi osobito za tako državo, ki se trudi, da se konsoliduje v finančnem pogledu. Še bolj jo pa veseli videč, da so velevalisti pritrdile narodni politiki, odgovarjajoči narodnim željam. Izražujoča svojo zahvalo vsem velevalistim, smatra za svojo sveto dolžnost, da pri tej slovesni priliki izreče globoko zahvalo naroda srbskega v zvišenemu vladarju bratskega naroda ruskega, kateri vedno kaže — tako tudi nedavno — dobrohotnost svojo do Srbije in do srbskega naroda, kar je najbolje poročstvo, da se vzdrži odkritosrčno prijateljstvo mej srbskim in ruskim narodom. — Tudi adresa manjšine želi, da se ohrani tradicionalno prijateljstvo do Rusije. Načrt ta pa povdarja tudi potrebo prijateljskih odnosov do avstro-ogrške države in izraža svoje zadovoljstvo na doseženem sporazumljenju ob vprašanju izvažanja.

„Capitan Fracassa“ piše, da je Crispiju došlo obilo čestitk na srečnem izidu volitev. Najprisernejša je bila depeša kancelarja nemškega Caprivija.

Minoli terek je umrl brat bivšega italijanskega ministra financ, general Seismit-Doda. Pokojnik je nekđaj služil v avstrijski vojski, a leta 1848. je zapustil našo armado ter se predal Lahom; proti Avstrijcem boril se je v več bitkah. — Mrtvaškega spreveda vdeležili so se vsi Tržčani in Avstrijci v Rimu ter mu položili venec na rakev. Izvestno ne radi družega nego, ker je pokojnik bil avstrijski vojaški begun liki oni! Početje avstrijske Irredente se lahko meri po prenapetih demonstracijah v Italiji.

Franoski kardinal Lavigerie — primas v Afriki — izjavil se je že nedavno ustmeno, še odločniše pa v nekem pismu, pisanem do nekega katoličana: da je republika na Francoškem jedino mogoča vladna oblika. Monarhija je umrla z grofom Chambordom, kajti grof Pariški se je sam ugonobil z izjavo, da je vsako sredstvo dobro. S to svojo izjavo zadal je kardinal Lavigerie orleanistom hud udarec.

DOPISI.

Mali Lošinj, dne 24. novembra 1890.

Dne 14. t. m. došel je v našo sredo veleč. g. dr. Fran Volarič, biskupski tajnik in deželni poslanec za kmečke občine kvarnerskih otokov. Vračal se je iz Poreča, kjer je deloval v deželnem zboru, kakor je vsacemu poznato, navdušeno in nevstrašljivo za blagor tužne Istre in nje tlačene raje, katera še vedno ječi pod reptiljskimi kremplji našega dušmanina — lahona.

Tukajšnje narodno društvo „Čitaonica“ pripravilo je na čast veleč. gosp. poslancu častno večerjo, da dà tako duška svojemu navdušenju. Dà, res krassen večer bil je to; zaman bi ga iskal pri „avita coltura“, kaj takega je mogoče le v slovanskih društvih. Med udeleženci raznih stanov vladalo je pravo pobratimstvo in navdušena vzajemnost. Pri šampanjcu vstane naš spoštovani gospod predsednik ter v lepem primernem govoru naslika trud in nevstrašljivo požrtvovalnost veleč. gosp. poslancu Volariča v deželnem zboru isterskem za blagor ljudstva in posebno za napredek svete narodne naše stvari. Napije tedaj veleč. g. poslancu, izražujoč željo, da bi

ga mili Bog ohranil narodu našemu še mnogo mnogo let čilega in zdravega. Gromoviti živio zaoril je po širnej dvorani.

Na to vstane veleč. gospod poslanec in se zahvali v krasnem in jedratem govoru na izkazani mu ljubezni, napitnici in vsestranskem poverjenjini ter gorko priporoča, da vsak rodoljub po svoji moči vrši narodno dolžnost v probujo in prosveto zatiranega naroda. Naši gromoviti „živio“-klici razlegali so se po dvorani, in tja daleč po lepi lošinjski obali. Napitnice so sledile zaporedoma, zamolčati pa ne smem one, čast. g. Grškovića, župe upravitelja v Osoru, ki je rekel: „Imamo, gospoda moja, v naši sredi tudi zastopnika bratskega nam naroda slovenskega, onega naroda, kateri je toliko pretrpel in še trpi pod jarmom prepotencije naših sovražnikov, ter se bori noč in dan za svoj obstanek“. Živili naša brata Slovenci, zagrmelo je iz navdušenih src! Prisustvujoči Slovenec zahvalil se je, ter rekel, da Slovenci in Hrvati so jeden sam narod; da imamo skupne jednake cilje, jednake želje, bolečine in sovražnike, ter je napil na bratsko vzajemnost. Predaleč bi zašel, ko bi hotel vsako podrobno tega lepega večera opisati, a ne moremo vendar zamolčati, da se pri tem rodoljubnem sestanku ni pozabilo tudi ubozih in pridnih dijakov; na poziv g. Sokolića nabralo se je takoj lepo avoto 20 gl., koja se je od poslala „Bratovščini Hrvat. ljudi u Istri“.

Proti polnoci spremenili smo veleč. g. poslancu skupno do stanovanja, a on nam je v zahvalo še posebe vsacemu roko stisnil v spodbujo in slovó. Tako se je izvršil ta lep večer, med lepimi govori, napitnicami, glasbo in lepem vbranim petjem, ter prisego zvestobe do naših idealov. Vsi hočemo napeti svoje moči za blagor našega naroda. Bog živi požrtvovalnega, nevstrašljivega boritelja narodnosti naše, veleč. g. dr. Frana Volarića!!!

Domače vesti.

Odlikovanje. Velečastiti gospod dekan Dolinski, Juri Jan, postal je vitez Fran Josipovega reda. Čestitamo od srca vzornemu duhovniku, značajnemu narodnjaku in blagemu človekoljubu!

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu, nabralo se je v Sežanski čitalnici dne 22. t. m. 8 gl. 78½ kr.

Gosp. A. Aškerc piše „Slov. Narodu“: Z ozirom na notico v najnovejšem zvezku „Rim. Katolika“, ki z nekim tihim veseljem naznanja, da sem zbolel, češ, vsled njegovih napadov na me, ka-li — izjavljam, da sem, slava Bogu, zdrav! „Sl. N.“ pristavlja: Ta vest bode gotovo razveselila vse mnogobrojne čestilce slavnega našega pesnika. — Mi pa: Brez komentara!

Veliki ples „Delavskega podpornega društva“ bode 17. januarja 1891.

Vabilo. Vodstvo „Trž. podpornega in bralnega društva“ vabi vse društvenike k izvanrednemu občenemu zboru za nedeljo dne 14. decembra ob 4. uri pop. pri kateremu se bode razpravljalo že pri zadnjem izvanrednem občenem zboru izrečeno potrebo spremembe vplačevanja tednine.

Vabilo k slavnosti, katero priredi v 3. dan decembra meseca 1890. leta akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaji v spomin devetdesetletnice rojstva dr. Frana Ks. Prešerna s prijaznim sodelovanjem gospice Blaženke Kernic-eve, nekaterih gg. članov sl. „Slovanskega pevskega društva“ in sl. hrv. akad. društva „Zvonimira“. Vspored: (A.) Pozdrav predsednikov: 1. A. Hajdrih: „Hercegovska“, možki zbor. 2. Slavnostni govor. Govori: dr. Matija Murko. 3. a) Aimé Maillart: Arij Ruže iz opere „Puščavnikov zvonček“, b) Ivan pl. Zajc: „Domovini i ljubavi“, sopran solo, poje gospica Blaženka Kernic. Na klavirji spremlja gosp. V. Förster. 4. „Čvetospev, pojo člani „slov. pevskega

društva. 5. A. Förster: Transkripcija „Po jezeru“, avira na klavirju g. Förster. 6. a) F. Janda: „Venček slov. narodnih pesmi“ in b) Sl. Katkič: „Sbogom more. Brač-solo se spremljevanjem zbora. Udaratamburaški zbor sl. hrv. akad. društva „Zvonimir-a“ Solo g. J. Bartulič. 7. A. Förster: „Pobratimija“, moški zbor. (B.) Zabavni del. — Pevske zборе vodi častni pevovodja, gosp. Jan Jirfk. Lokal: Hotel „Goldenes Kreuz“, VI., Marihilferstrasse 99. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo. — Čisti dohodek namenjen je „Podp. društvu za slovenske velikošole na Dunaji“.

Tržaški deželni zbor imel je vtorek, sredo in sinoči javne seje, druge se je vdeležil tudi deželni namestnik, vitez Rinaldini. V prvi seji se je svetnik Mojzes Luzzatto zboru zahvalil za podeljeno mu častno meščanstvo; ploskanju in ropotanju na galeriji in v zboru samem ni bilo ne konca ne kraja. Preide se k dnevnemu redu. Sprejme se predlog deželnega odbora in načrt zakona, po katerem postane deželni dolg posojilo enajstih milijonov, storjeno lansko leto za zgradbo javnih skladišč v novi luki. Proti predlogu govori A. R. teli in Combi, katerima ugovarja Burgstaller. M. o. p. urgo pobija Combija rekoč, da je šel na konferenco v Celovec ne da bi železniško zadevo niti prav umel. Tudi v tej seji nam je bilo jasno, da tržaški deželni zastopniki o pravih koristih Trsta ničesar ne razumejo. Sodijo ti o njih liki slep v barvah. Že zadnjič so prinesli v zbornico neko spomenico na vlado, v kateri se strinjajo z določili celovške konference, namreč, da se zgradi železnica preko Karavank in ničesar ni pomagalo ugovarjanje Burgstallerja, da se je Trstu pred vsem potezati za zvezo Divača-Loka, s katero bi se izdatno skrajšala pot iz Trsta v notranje dežele. Mlatijo ti vsako pot prazno slamo, a s svojimi nestalnimi odloki in resolucijami družega ne dosežejo, nego da polne glavo ubozim volilec in meščanom, ki slepo verujejo tem maloumnim filozofom. Osobito poslanec Combi se kaj ponaša s svojo železniško vednostjo. To je namreč oni Combi, ki si je pred par leti toliko trudil ter v dolzih brošurah dokazoval potrebo, da se zgradi železnica preko Tur. Sedaj je bolj ponižen; zadovoljen je, da se zgradi železnica preko Karavank v Celovec, ali njegova mora veljati. V to je za omenjeno spomenico beračil povsod podpisov ter nekatere celo v to prisilil. Umevno je pa samo ob sebi, da vlada ne bode zgradila Trstu železnice, koja bi največ stala — ako se res kedaj za to odloči — temveč gledala v prvi vrsti, da se Trstu pomaga s primerno majhnimi stroški. Po naših mislih izbrala si bode železniško progo Divača-Loka, ali kakšno drugo, čije potreba bode tudi iz strateških ozirov opravičljiva. Ni treba torej, da se Combi in drugi toliko repenčijo in togote ter celo sedaj, ko je že zadnji čas, pričakajo in tuhtajo, katera zveza bi bila boljša. Rečemo še enkrat: tržaški deželni poslanci sklepajoči o potrebah Trsta zde se nam mlatiči, ki tolčejo prazno slamo.

V seji dne 26. t. m. obranaval se je načrt zakona o šolskem nadzorstvu. Prvi se oglasi poslanec Combi, ki izjavi, da bode glasoval proti predlogu ter razvija uzroke svojega upora. Pobijal je pred vsem Lichtensteinov šolski načrt rekoč, da je z njim zavel nov duh mej šolske zakone. Politični odnosi po njega menjenju niso ugodni za obravnavo in vpe-ljavo zakona o nadzorstvu šol, brez kate-rega smo do sedaj lahko živeli. Izjavlja, da je on veren (?), kajti prepričan je, da se vera z vednostjo lahko strinja ali v šoli mu je duhovnik zopern! Večje nesmisli Combi pač ni mogel izreči, kajti, ako se pripoznava korist in moč vere, treba je pripoznati tudi učitelja iste. Si je pač možno misliti, da bodo učenci postali verni in pobožni katoličani, ako se

iz šol izpokajo veroučitelji? Tako se pač dela v Trstu. Katoliški duhovnik v mestnih šolah postal je peto kolo, istega se zaničuje in zasramuje, posledice se pa vidijo na zloglasni nesramni mulariji, ki tava po mestnih ulicah v sramoto tako omikanemu mestu, kakoršno je Trst. Ako so Combi in njega drugovi zadovoljni s takimi vsehi Luzzattove šole ter si žele od mestnih, tako dražih šol samo taci sinov — po pravici jim rečemo, da se jim meša; in takim ljudem ni več pomagati. Zakaj se Lahoni protivijo duhovniku v šolah, povedal nam je poslanec Cambon rekoč, da bi se duhovščini ne upiral, ako bi ista bila „narodna“, ali to sedaj ni. Kaj tako zlobnega si morejo izmisliti le strastne lahonske duše. Torej narodne duhovščine tirjajo Lahoni, s tem pa razumevajo zgolj take, koji bi mladini vcepali gojtev proti drugim narodnostim ter jo učili sovražiti svojega drugonarodnega bližnjega! V občinskih šolah bi morali biti nastavljeni zgolj Pahorji in drugi enaki duhovniki. Mi poznamo duhovnikov-katehetov na mestnih šolah, ki se pri učenju čestokrat kaj radi zaženejo na prepovedano polje ter govore o nekih stvarih, ki z veroukom nima opravka. Enacih mož si žele Lahoni na magistratu — ali pa naj jih ne bode. Pri teh gospodih je le oni vzoren duhovnik, kdor prisega na zastavo italijanizma rectius irredentizma. Predlog Cambona, da se načrt zakona povrne deželnemu odboru, da ga presodi ter predloži v prihodnjem zasedanju, ni obveljal. G. namestnik trdi, da se načrt zakona ni predložil z namenom razširiti moč namestništva, temveč hotelo se je pomagati pravim potrebam tržaškega šolstva. Za predlog dra. Cambona je glasovalo samo 14 poslancev, torej pade. Zbor preide zatem v podrobno debato. Prva dva §§ se vsprejmeta. Proti poglavju II., III. §. ki se glasi: „Šolski svet obstoji: a) iz dveh ali večjem treh članov občine, katere voli mestni svet za dobo treh let.

Mestni svet voli tudi dva namestnika. Voljen je lahko vsakdo, kdor more biti izbran članom mestnega sveta in ki biva v šolskem obsežju krajnega šolskega sveta. Kdor izgubi volilno pravico ali premeni svoje bivališče, mora izstopiti iz krajnega šolskega sveta;

b) iz šolskega vodje. Ako pa je v šolskem obsežju več šol, iz šolskega vodje one šole, ki je glede reda na prvem mestu; ako obstoji več šol iste kategorije, iz šolskega vodje, ki je najstarejši v tej svoji lastnosti;

c) iz dušnega pastirja dotičnega kraja; ako pa je tam več duhovnikov, iz onega, kojega določi škofovska oblast. — Doba poslovanja traja tri leta“.

oglasil se dr. Cambon meneč, da ta §. — kakor vsi drugi do §. 13. — ruši mestni statut. Določilo glede bivališča članov krajnemu šolskemu svetu se mu ne zdi umestno, ker po njega menenju po okolici ni najti ljudi, koji bi bili sposobni za člane šolskega sveta.

Poročevalec dr. d'Angeli ugovarja predgovorniku, istotako g. namestnik. Tudi Burgstaller je za to, da se vsprejme ta paragraf.

Nabergoj protestuje proti trditvi dra. Cambona, kakor da ne bi bilo po okolici za ta posel sposobnih ljudi; čudi se, da se gospodje toliko bavijo z okolico in meni, da se tudi zdaj šole zadostno nadzorujejo. §. 3. se potem vsprejme.

V seji dne 28. t. m. vsprejeli so §§. 4 do 13 brez premembe. §. 14. so nekoliko premenili. Pri §. 15., ki govori o sestavi mestnega šolskega sveta, stavi dr. Cambon predlog, da se število članov, koje odpošlje mestni svet v šolski svet, poviša od 5 na 7; da katoliški duhovnik bodi le izvanredni član in da imej pravico glasovanja le pri zadevah katoliške vere. Slednjič, da se določi število okrajnih šolskih nadzornikov na dva. Proti predlogu dra. Cambona govori poslanec R.

Luzzatto, poročevalec d'Angeli in vitez Rinaldini. Poslednji povdarja, da šolski pouk je oprt na versko-moralno podlago, verski pouk da je važen in potreben predmet in zato je potreba, da je primerno zastopan v šolskem svetu. §. ta so potem vsprejeli po vladni predlogi. — §§. 16 do vključljivo 25 so vsprejeti nespremenjeni. — Debata se še nadaljuje.

Prvi sneg pobelil nam je v sredo popoldne mestne ulice in bližnje hribe. Temperatura je znatno padla.

Požar se je vnel minolo sredo zjutraj za staro cerkvijo sv. Ivana blizu Trsta. Gorelo je v neki shrambi sena in slame v hiši Mihaela Stefančiča št. 598. Ogenj je uničil vse poslopje ter učinil škodo kacic 300 for. Poslopje ni bilo zavarovano; kmalu so prišli na lice mesta ognjegasci, ki so zabranili, da se požar ni razširil na bližnje hiše. Uzrok je neznan.

Porotno obravnavo proti bivšemu blagajniku isterskemu so završili dne 24. novembra. Državni pravdnik je zagovarjal zatožbo. Ker je Rigo svojo krivdo priznal, zasluži sočutje, dasi je dokazivni material o groznem. Malomarnost njega višjih nikakor ni zmanjšala njega odgovornosti. Tudi meščanstvo je gojilo isto zaupanje do Riga, koje mu je izkazoval deželni odbor. Sicer pa je porotnikom soditi o Rigu in ne o deželnem odboru. Glede soproge rečenega blagajnika trdi državno pravdnštvo, da se o nje sokrivi ne da dvojiti. Državno pravdnštvo se sklicuje na veliki vpliv, ki ga je imela na svojega soproga in nje pogosta potovanja v Trst v denarnih zadevah. Uprav ona je rešila vrednostne papirje, ki so bili zastavljeni pri Mandelnu v Trstu. Zastopnik civilne stranke, dr. Basilisco, brani deželni odbor proti napadom in očitanjem. Zagovornik Rigota, dr. Costantini, skuša odvaliti krivde na onega asesorja, ki je prepustil blagajniku ključe do blagajnice. Kot blagajnik je Rigo spolnjeval svoje dolžnosti, ali kot zasebnik zlorabil je zaupanje asesorja, zatožba radi uradnega poneverjenja torej ni opravičena. Le tako je bilo mogoče, da se je defraudacija nadaljevala, ker se blagajnica ni redno skontirala. Rigo je torej kriv samo navadnega poneverjenja, ne pa uradnega. Dežela pričakuje željno razsodbe, da izve, kdo da je kriv. Zastopnik soproge Rigove pobija vse točke zatožbe ter skuša dokazati nje nekrivdo.

Porotniki so Rigo spoznali krivega uradnega poneverjenja ter ga je sodišče obsodilo na 7 let težke ječe. Njega soprogo so obsodili na 2 leti. Oba založenca sta jokala, ko se je razglasila obsodba.

Porotna obravnavo proti roparskemu morilcu Andreju Jobu začela je dne 26. novembra predpoludnem. Zatožba govori obširno o strašnem činu, kojega podrobnosti so našim čitateljem že znane. Pred preiskovalnim sodnikom je Job odločno tajil, da bi bil on morilec; tudi tatvino je tajil ter celo trdil, da ni bil nikdar v stanovanju gosp. polkovnika pl. Bona. Toda tem trditvam nasproti stoje — pravi zatožba — izjave treh prič, ki se videla Joba v onem kritičnem času, ko je šel iz hiše. Druge priče so videla kaseto v rokah Jobovih. Brivec Giovagnoni izjavlja, da si je Job dne 4. ali 5. avgusta pustil brado pristrichi, klobučar Josip Meisel pa, da je kupil nov klobuk.

Job je star 44 let in male postave. Leta 1867 so ga potrdili v vojake. Dve leti pozneje vstopil je k žandarmom. Leta 1879 je služil pri poštnem uradu v Ljubljani, kjer so ga pa odpustili radi neke tatvine. Potem je šel zopet k žandarmeriji ter služil do leta 1887, ko je bil odpuščen radi zlorabe uradne oblasti. Potem je služil kot markêr v neki Zaderski kavarni. A ker je bil na sumu, da je izvršil atentat na nekega avditorja, zgubil je tudi to službo ter odišel v Trst. V Trstu je postal nočni stražar v novi luki z dnevnim plačilom 2 gld. Kmalu potem dobil je službo stražarja pri Lloyd in sicer s pripomočjo

ponarejenega spričevala. Radi neke tatvine so ga odpustili. Zatem je odprl malo kupčijo z jestvinami in pivom. Ali tudi to je moral opustiti radi pomanjkanja denarja. Od tedaj je živel se svojo družino v strašnej bedi. To ga je privelo na pot zločinstva. O polkovniku Bonu je izvedel, da je premožen mož in da bi izvedel o hišnih razmerah, seznanil se je se služkinjo rečenega polkovnika, M. Koman, koje je pozneje umoril. Utihotapil se je namreč v hišo z izgovorom, da bi rad prosil polkovnika za kako priporočilo.

Državno pravdnštvo ga torej toži radi umora Marije Koman in ropa pri polkovniku, pl. Bonu.

Na stotine ljudstva je že zjutraj zgodaj stalo pred deželnim sodiščem, da si priboro vstop na galerijo.

Job se brani govoriti italijanski. Ko se je prečitala zatožba, pravi, da jo je le deloma razumel in da je vse zgolj obrekovanje. Poizvedovalo da se je le o tem, kar je proti njemu, ne pa o tem, kar bi bilo njemu na dobro. Trdi, da je bil usodopolnega dne popoldne na trgu della Zonta. Bil je pač kake tri dni pred 6. avgustom v Via Belvedere, a dan umora ni bil tam. Pri prvi preiskavi da neso pri njem nič našli, pri drugi pa ni bil navzoč. Sumi celó, da so policijski agenti k njemu obligacije prinesli. O 70 gld. gotovega denarja, ki so jih v njega stanovanju našli, ni zatožencu nič znano.

Po zaslišanju zatoženca prične se zasliševanje prič.

Polkovnik pl. Bon pripoveduje dogodke rečenega dne ter pravi, da je bila kaseta last obitelji Ferro, ki je bila takrat na deželi.

Po zaslišanju pl. Bona pokažejo Jobu krvav nož. Job trdi zopet, da ni bil nikdar pri Bonu in da je moral kdo drugi biti.

Po zaslišanju priče Ane Prapotnik prosi zagovornik dr. Padovan, da zaslišijo ženo in otroke zatoženca, da dokažejo njega „alibi.“ Sodišče pritrdi temu predlogu.

Zatem se zaslišati prič Marija Nedok in Marija Zupan.

Za tema dvema pride na vrsto žena Jobova in dva nje otroka. Utis bil je pretresljiv. Ženi Jobovi se pozna, koliko trpi; blede je kakor smrt in život jej je upognjen.

Brivec Giovagnoni in klobučar Josip Meisel izjavita kakor znano. Meisel pripoveduje, da je Job klobuk plačal z bankomcem 10 gld. in da je imel kaseto v rokah, ki je bila zavita v neko ruto.

Henrik Ferro, lastnik kasete, trpi škodo 100 gld, katerih pa ne tirja nazaj.

Tudi Miha Hrvatin in Lujiza Gerol videla sta zatoženca s kaseto v rokah.

Policijski koncelist Juri Titz pripoveduje, da je takoj sumil na Joba. Tudi žena Jobova mu je priznala, da se je nje mož v noči po umoru nemirno valjal po postelji.

Job taji, češ, da Titz sploh rad ljudi opravlja in da je s tem procesom napravil dobro kupčijo.

Po zaslišanju redarja Miha Černeveca, zaključili so zasliševanje prič.

Po prečitaniu izjav nekaterih prič pred preiskovalnim sodnikom, usklikne Job: „Jaz sem nedolžen, tu ni pravice. Kakor so zatožili mene, tako bi lahko vsacega družega!“

Po prečitaniu izpovedbe zdravnikov pripomni Job: „Papir je potpečljiv. Jaz nisem ničesar zakrivil, jaz nisem nikogar umoril! Na moji obleki ni nikdo našel sledu krvi!“

Ker nekdo vsklikne, da je nevarnost, da se galerija zruši, pozove predsednik občinstvo, da se odstrani, kar se tudi zgodi.

Temu intermezzo sledili so govori državnega pravdnika in zagovornika.

Porotniki so spoznali Joba krivega umora in ga je sodišče obsodilo na smrt na vislačah. Zatoženece,

ki je bil kaj drzen mej vso obravnavo, ni kazal niti po obsodbi nikakega kesanja. Ko se mu je prijavila obsodba, reče nejevoljno, da je nedolžen in da noče o ničemer slišati.

Menadžerija na „Fondo Ralli“ poleg javnega vrta je kaj zanimiva. Osobito so produkcije v centralni kletki take, da je res vredno, da si jih človek ogleda.

Tržno poročilo.

Cene se razume, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

Cena od for. do for	
Kava Moca	100 K. 130.— 132.—
Rio biser jako fina	— — — —
Java	— — — —
Santos fina	110.— 111.—
„srednja“	104.— 108.—
Guatemala	116.— 118.—
Portorico	131.— 132.—
San Jago de Cuba	136.— 137.—
Ceylon plant. fina	133.— 136.—
Java Malang, zelena	118.— 119.—
Campinas	— — — —
Rio oprana	— — — —
„fina“	110.— 111.—
„srednja“	108.— 107.—
Cassia-ligne v zabojih	28.50 29.—
Macisov cvet	390.— 400.—
Ingur Bengal	22.— 24.—
Papar Singapore	52.— 53.—
Penang	47.— 48.—
Batavia	42.— 49.—
Piment Jamaika v sodih	37.— — —
Petroleji ruski v sodih	100 K. 7.25 — —
„v zabojih“	8.50 — —
Ulje bombažno amerik.	32.— 34.—
Leece jedilno j. f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	55.— 56.—
Aix Vierge	68.— 70.—
„fino“	63.— 65.—
Rošči pulješki	8.50 — —
dalmat. s cert.	9.50 — —
Smekve pulješke v sodih	13.— — —
„v venci“	18.— 19.—
Limon Mesina	zaboj 5.50 — —
Pomeranče Pulješke	4.50 — —
Mandli Bari I.a	100 K. 112.— —
dalm. I.a, s cert.	108.— — —
Pignoli	— — — —
Riz italij. najfiniji	21.— — —
„srednji“	19.50 — —
Rangoon extra	16.50 — —
„I.a carinom“	14.75 15.—
„II.a“	14.— — —
Sultanine dobre vrsti	62.— 68.—
Suho grozdje (opaša)	21.— — —
Oljbe	25.— 27.—
Slaniki Yarmouth	14.— — —
Polensvke srednje velikosti 100 K.	37.— 38.—
„velike“	34.— — —
Sladkor centrifug. v vrečah	31.— — —
certifik.	11.25 11.50
Pašol Coka	9.25 — —
Mandeloni	9.50 — —
svetlorudeči	— — — —
temnorudeči	10.50 — —
bohinjski	11.25 — —
kanarček	10.50 — —
beli, veliki	9.50 — —
zeleni, dolgi	— — — —
„okrogli“	8.— — —
mešani, stajerski	8.— 8.50
Maalo	1.70 2.20
Seno konjsko	2.— 2.50
„volovsko“	2.— 2.50
Slama	2.— 2.50

Dunajska borza

28. novembra.

Knotni drž. dolg v bankovcih	gld 88.05
„v srebru“	88.15
Zlata renta	107.85
5% avstrijska renta	101.25
Delnice narodne banke	79.—
Kreditne delnice	294.50
London 10 lir sterlin	115.25
Francoski napoleondori	9.11
C. kr. cekini	5.45
Nemške marke	56.47



„Slovansko pevsko društvo“ v Trstu.

Naznanja se gospodičinam pevkinjam, da je v sredo dne 3. decembra ob 8. uri na večer vaja v „Delalsk. podpor. društvu“. Odbor.

Na prodaj

je deset letnikov „Ljublj. Zvona“, mej temi 9 elegantno vezanih. Kje? pove uredništvo „Edinosti“.

Forinta 5 do 10 svakdanja stalna zasluga brez kapitala i pogibelji pružamo svakomu koji se hoće baviti razprodajom sredstava i vrednostnih papira, zakonom dovoljenih. Pomoć pod naslovom srećke (Lose) na ekspediciju oglasa: J. Danneberg, Wien I., Kumpfgasse 8.

Lastnik pol. društva „Edinost“.



pripravljena od lekarja g. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoča, marveč lahko, delovanje organov ureja, zdravi, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi. 3—15

Esence za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v škatljah po 12 stekleničah za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60 po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.28; po 55 za gld. 5.26; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 kr. — V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tujih in inozemskih lekarnah.

KREMSKI ZENOF

svežeskuhan, najfinejši, sodček za poskušnjo á 1 gld. — sodček 5 kil 2 gld. 40 kr., sodček $\frac{3}{4}$ kila 1 gld. 60 kr., 12 kilo 4 gld. 50 kr.; zenof za ženske, sladak in mil $2\frac{3}{4}$ kila 2 gld. — na debelo razpošilja najcenejše

E. Michel,

tovarnar zenofa Krems, Nižje-Avstrijsko.

Riccardo Dinelli

Via S. Lazzaro št. 15, Trst.

Zaloga alabastra vsake kvalitete in oblike.

Tovarna za gips

različnih vrst na drobno in debelo. Izdeluje kipe iz gipsa po nizkih cenah. 44—48

Equitable

zavarovalna družba na življenje združenih držav
120 Broadway, New-York.

Ustanovljena l. 1859 v edino svrhu, da sprejema zavarovanja na življenje. Koncesijonirana za kraljestva in dežele zastopane v drž. zboru avstrijskem vsled prev. ministerske naredbe od dne 11. oktobra 1882 št. 6499.

Skupna glavica koncem l. 1889	gld. 267,875.772
Od katere rezerva prebitek 4%	56,802.685
Stanje zavarovanj leta 1889	1,577,541.665
Nova zavarovanja	438,160.250

Ves prebitek se razdeli mej zavarovane ne da bi bili isti obvezani na slučajni povrat.

Equitable ima kot posebno jamstvo za avstrijske zavarovance posloplje na Dunaji (Stock im Eisenplatz) vredno gl. 1,300.000.

Equitable sprejema zavarovanja na sledeče kombinacije:

1. **Proste tontine** t. j., da zavarovaneu, plačujočemu skozi gotovo število let, ki se določi pri podpisani oglasili, ne izplača dotična letna dividenda, ampak ostane v posestvu družbe in po preteklem določenem času se razdeli mej živeče zavarovance. Ako umrje zavarovane kadarkoli poprej, dosegej je v korist svoje rodbini namen, kajti družba izplača tej vso zavarovalno svoto. Ako zavarovane pa živi do določenega časa, živa sam najobširnejše sad svoje opreznosti. Po tem načrtu zavarovanja sme se zavarovane po enem letu gibati povsod kamor mu drago in tudi v slučaj dvoboja, samoubojstva in sodnijske smrtne obsodbe izplača družba rodbini vso zavarovalno svoto in sicer to tudi po enem zavarovalnem letu. Izključeno je seveda vojaštvo v vojskinega časa.

2. **Polovične tontine** te so jednake prostim, samo da je zavarovalnina nekoliko nižja in zavarovanevo prosto pisanje, dvoboj samoubojstva itd. stopi šele s tretjim zavarovalnim letom v veljavo. — Obrok tontin znaša 10, 15 in 20 let.

3. **Navadno zavarovanje na slučaj smrti** z letno dividendo, katera se prične z drugim zavarovalnim letom in jo sme zavarovane sprejemati vsako leto, ali jo lahko pusti za pomnoženje zavarovalnega kapitala, pri tem slučaj se svota pomnoži skoraj za trikrat. Pri tem načrtu so zavarovalnina jednake istim polovičnih tontin. 7—10

Vsaka poizvedovanja radovoljno pojasnjuje

Generalni zastop za Primorsko, Dalmacijo, Kranjsko itd.
v Trstu pri Antonu Seacoz, trg sv. Ivana št. 2 II. nadstropje.



CARLO PIRELLI



mejnarodni agent in speditér
Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje. 13—17

Živic in družb. v Trstu

imajo v svojej zalogi, ulica Zonta št. 5, vsakovrstne stroje za kmetijstvo in vsako drugo rabo, kakor tudi vse za stroje potrebno. Posebno priporočajo a e s a l k e (pumpe) za kulanje vode, pretakanje vina, gasenje požarev, škropljenje trt in drevja; cevi za vodovode in vsako drugo rabo izlita in kovanega železa, svineca, kaučuka, lana; mlatilnice in čistilnice za žito, mrvilnice za koruzo, slamoreznice, stiskalnice in mastilnice za grozdje itd.

Prodajajo le iskušeno izvrstno vnanje in domače, garantirano blago po niskih cenah, ter je razpošiljajo prosto carine po deželah. 21

Stroje pri nas kupljene popravljamo kadar je potreba in priskrbimo za porabljenje njih delo, druge.

Schivitz & Comp.

Resno svarilo

do vseh, ki nima jo še police

bodisi glede pridobitve posejila, ali pa kot volilo svoje družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nenadejane smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavice zadobe poseststvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljava za kavejo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovješa, najvarnejša in najboljša naložitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 8—25

Kako in s katerim načinom je najlažje dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3—5 ure.

Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osebnega kredita.

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334. 5—30

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norvedskega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva.

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, prožvajo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizkej ceni. Da se ogne ponarejanju na enej plati vdolbno ime izdelovatelja Prendinija in na drugi besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatljah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v drugih deželah.

Zdravnik za zobé

Fr. Dollereder

via Dogana št. 2 11—13

ordinuje od 9. do 5. ure.

AVGUST BRUNNER

TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolitnica

Augusta Brunner-ja

prevzame van sem spajajoča dela kakor:

STROJE, PRESE, SE-

SALKE, ŽELEZNA

OMREŽJA, STOLPE,

CEVI, večja in manja

POPRAVLJANJA.

Za notranje dežele prosto carino.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengiesserei von

August Brunner

übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als:

MASCHINEN,

PRESSEN, PUMPEN,

GITTER, SAULEN,

R. HREN, grössere und kleinere

REPARATUREN.

Nach dem Inlande zollfrei.

Telefon št. 291. 10—12



Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod

„RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 39—42

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV. Weyringergasse 17,

ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staat-bahnen in Innsbruck.

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografska dela, kakor: priporočnice, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopenice, zaključne račune (bilance), ročiščnike, cenike, polnomočij, jestvenike, carinska pisma, naznanila, izpovedne listke itd., — vse ukusno in po ceni.

Tiskarna prodaja nastopne slovenske knjige, kakor: „Kmetijsko berilo“ po 40 nč., trdo vezano 60 nč.; „Sodni obrazi“ po 20 nč.; „Viljem Tell“ po 40 nč.; „Ljudmila“ po 20 nč.; „Filip“ po 20 nč.; „Antigona“ po 20 nč.; „Trst in okolica“ po 30 nč.; „Pjesma o zvonu“ po 20 nč.; „Istra“ po 20 nč. Postava o „črnej vojski“ po 5 nč.

Ima v zalogi vse potrebne tiskovine in knjige za župne urade.

Tiskarna Dolenc v Trstu

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.